

החוג לסייעוד ע"ש צ'ריל ספנסר
תכנית אחיות חרדיות מוסמכות המשלימות לתואר ב"א במכללת מבח"ר בני-ברק

שם קורס: החולה הנוטה למות – ממבט מתחמק למבט מתעמק

מספר קורס: 290.2822

שנה"ל תשע"א, 2011

מרצה: דר' גילי פלג

היקף שעות: 2 ש"ש

היקף נקודות זכות: 2

שעות קבלה: ביום בו מתקיים שיעור, בתיאום מראש

דוא"ל: gillypel@bezeqint.net

רציונל הקורס:

הרפואה המודרנית האריכה את תוחלת החיים ואת תקופת הגסיסה. שינויים אלו הובילו לקיומה של קבוצה הולכת וגדלה של אנשים הדורשת טיפול – אוכלוסיית הנוטים למות, וקיומם של אנשי מקצוע - הנדרשים לספק טיפול לאוכלוסייה זו. הגדלת הידע המקצועי ופיתוח המודעות האישית של המטפל, אודות הטיפול בחולה הנוטה למות, תסייע בשימור ובהעצמת כוחותיו של המטפל ובהתאמה תוכל לשפר את יכולתו להעניק טיפול ברמה גבוהה למטופליו.

מטרות הקורס:

- א. הקניית ידע תיאורטי וקליני בנושא החולה הנוטה למות.
- ב. הגדלת המודעות העצמית של איש הטיפול בנושאים הקשורים לטיפול בחולה הנוטה למות.

דרישות הקורס:

1. קריאה מודרכת בהתאם לנושאים הנלמדים.
2. נוכחות חובה, היעדרות מעל 20% לא תאפשר לגשת למבחן.
3. מבחן מסכם.

ציון הקורס יורכב מ: 100% מבחן מסכם

פירוט נושאי הלימוד בקורס וקריאה נלוות:

- תנטולוגיה – תורת חקר המוות.
- תהליכי התייחסות למושג המוות - מעבר להווה.
קריאה מומלצת:

קובלר-רוס א. (1969). לחיות עם המוות, פרק 1: על הפחד מפני מוות; פרק 2: גישות שונות על בעיית המוות והנוטים למוות (עמ' 35-10). צ'ריקובר מוציאים לאור בע"מ.

Kastenbaum, R.J. (1996). A World without death? First and second thoughts. *Mortality*, 1(1), 111-121.

- הפילוסופיה האקזיסטנציאליסטית ולוגותרפיה.
קריאת חובה:

1. גוטמן ד. (1999). לוגותרפיה למטפל - עבודה סוציאלית משמעותית. עמ' 17-21, 36-37, 63-73. תל-אביב: הוצאת דיונון.
2. רכס, ח. וגלעד ר. (1990). איכות חיים של חולים במחלת סרטן סופנית – גישת ההוספיס בראי הלוגותרפיה. *חברה ורווחה*, יא (1), 55-65.

קריאה מומלצת:

1. פרנקל, ו. (1970). האדם מחפש משמעות, מבוא ללוגותרפיה. תל אביב: הוצאת דביר.
2. אלבוים, מ. (1997). ימי שלישי עם מורי - איש זקן איש צעיר ומשמעות החיים. תל אביב: מטר.

- המוות - מושג רב מימדי.

קריאה מומלצת:

פלג, ג. וליכנטרריט, ר. (2010). עמדות כלפי מוות: השוואה בין אחריות לעובדות סוציאליות. ביטאון הסייעוד האונקולוגי, י"ט (1), אפריל, 14-22.

- הגדרת החולה הנוטה למוות

- הטיפול הפלייטיבי.

קריאת חובה:

1. הגדרת ארגון הבריאות העולמי לטיפול פלייטיבי:

<http://www.who.int/cancer/palliative/definition/en>

2. הוראות חוזר מנכ"ל משרד הבריאות לטיפול פלייטיבי בישראל:

http://www.palliative.org.il/hospice_plan.asp

- עקרונות ההוספיס.

- מיתת חסד (אותניזיה).

- **חוק החולה הנוטה למות**

קריאת חובה:

1. הרצברגר, ש., רובינוב, א. (2009). קביעת טיפול בסוף החיים: בידי מי ההחלטה? הרפואה, 148(6), 401-400.
2. גולן, ע. (2009). הנחיות מקדימות לטיפול בחולה הנוטה למות. הרפואה, 148(4), 248-249.

קריאה מומלצת:

1. חוק החולה הנוטה למות

<http://www.health.gov.il/pages/default.asp?maincat=1&catid=6&pageid=3732&parentid=10>

- **סוגיית אמירת האמת לחולה.**

- **מסירת הודעות רפואיות קשות.**

קריאת חובה:

שוורץ, ת., לוי, א., רסין, מ., סילנר, ד. (2003). תפקיד המטפלים בבישור בשורות מרות - מנקודת ראות של חולים, רופאים ואחיות. ביטאון הסייעוד האונקולוגי בישראל, 12(3), 6-12.

קריאה מומלצת:

1. Buckman, R. (1992). *How to break bad news – A Guide for health-care professionals*. London: Papermac.
2. Baile WF, Buckman R, Lenzi R, Globler G, Beale EA, Kudelka AP. (2000). SPIKES-A six-step protocol for delivering bad news: application to the patient with cancer. *Oncologist* 5, 302-311.

- **תיאוריות מרכזיות בתחום הגסיסה.**

קריאה מומלצת:

Glaser B.F., & Strauss, A.L. (1965). Temporal aspects of dying as a non-scheduled status passage. *American-Journal-of-Sociology*, 71(1), 48-59.

- **תפיסת מוות בקרב ילדים.**

קריאת חובה:

ויצטום, א. (2004). *נפש, אבל ושכול*. פרק ג': תפיסת המוות אצל ילדים, עמ' 27-36. ישראל: משרד הבטחון, ההוצאה לאור.

קריאה מומלצת:

סמילנסקי, ש. (1981). *תפיסת המוות בעיני ילדים*. חיפה: הוצאת אח.
קובלר-רוס, א. (2002). *המוות חשוב לחיים – החיים, המוות והחיים שלאחר המוות*. ירושלים: כתר הוצאה לאור והוצאת ערן אבני.

- הפסקת הטיפול הקוראטיבי
  - השעות האחרונות
- קריאה מומלצת:

Adam. J. (1997). ABC of palliative care: the last 48 hours. *BMJ* 315, 1600-1603.

- אובדן ואבל

קריאה חובה

פלג, ג. (2006). מסע בין חיים מוות וחיים. במה, 16, 40-44.

- תפיסות ואמונות תרבותיות בהתייחס למוות ולאובדן.

קריאה מומלצת:

1. קובלר-רוס, א. (2002). המוות חשוב לחיים – החיים, המוות והחיים שלאחר המוות. ירושלים: כתר הוצאה לאור והוצאת ערן אבני.